

# Internationellt bistånd, ekonomisk tillväxt och effektivitetsutveckling

## - en studie baserad på Data Envelopment Analysis

Finns det ett positivt samband mellan bistånd, ekonomisk tillväxt och effektiv resursanvändning? Biståndsgivarna är överens om att ökat bistånd är en grundförutsättning för att uppnå FN:s millenniemål. Mer bistånd ska stärka den ekonomiska tillväxten och leda till en minskad fattigdom. SADEV har studerat biståndseffektivitet utifrån ett perspektiv baserat på ett lands produktionsförmåga. Analysen har inte kunnat påvisa ett klart samband mellan bistånd och effektivitetsutveckling. Studiens stora behållning är SADEVs presentation av en alternativ och fungerande metod för analys av bistånd och ekonomisk tillväxt.

*'Tillgång på kapital är betydelsefull medan tillgång på arbetskraft och energi spelar en mindre viktig roll.'*

*'Kapitalintensiva länder är effektivare och utnyttjar sina samlade resurser bättre än arbetskraft- och energiintensiva länder.'*

*'Metodmässigt pekar studien på en framkomlig väg.'*

Frågan om internationellt bistånd främjar ekonomisk tillväxt och effektiv resursanvändning har länge varit föremål för debatt. Området är väl utforskat men det finns få bevis som pekar på att bistånd har en betydande positiv effekt på långsiktig tillväxt i fattiga länder. Resultat som visar att bistånd fungerar bättre när den politiska miljön främjar tillväxt, blir ohållbara när mängden data utökas och/eller nya faktorer tas med i beräkningen?

### EFFEKTIVITETSINDEX

SADEV belyser frågan om biståndseffektivitet från en annorlunda vinkel genom att, istället för att mäta tillväxt utifrån BNP, utvärdera länders resursanvändning från ett produktionsteoretiskt perspektiv.

Det första steget av analysen är att fastslå hur väl ett land använder sina resurser. Detta mäts med hjälp av ett effektivitetsindex som speg-

lar landets produktionsförmåga. Steg två är att undersöka om det finns ett systematiskt samband mellan ett lands effektivitet och inflödet av resurser i form av bistånd.

Energi, arbetskraft och kapital är de resurser (inputs) som traditionellt beaktas i produktionsmodeller, medan BNP kan ses som resultatet (output) av ett lands produktionsprocess. Målsättningen för de 60 länder som ingår i studien är ökad BNP-tillväxt. Länderna tillhör fem geografiska kategorier: Afrika söder om Sahara, Östasien och Stilla-havsområdet, Latinamerika och Karibien, Mellanöstern och Nordafrika samt södra Asien. Studien presenterar årsvis data för respektive land under perioden 1995 till 2000.

## DATA ENVELOPMENT ANALYSIS

För att beräkna ländernas effektivitet används Data Envelopment Analysis (DEA). Metoden visar hur framgångsrika de olika länderna är i sin resursanvändning och BNP-produktion. Fokus ligger på att undersöka om länderna skulle kunna prestera bättre resultat med hjälp av befintliga resurser. Resultatet är ett relativt effektivitetsmått, vilket innebär att ett lands effektivitet mäts i förhållande till övriga länders effektivitet. Analysmetoden möjliggör även jämförelser över tid.

Kina, följt av Nigeria, uppvisar de högsta relativa effektivitetsvärdena. Den lägsta effektiviteten, mellan 14 och 15 procent per år under perioden 1995 och 2000, återfinns i Indien, Indonesien och Pakistan.

Kina, följt av Nigeria, uppvisar de högsta relativa effektivitetsvärdena. Den lägsta effektiviteten, mellan 14 och 15 procent per år under perioden 1995 och 2000, återfinns i Indien, Indonesien och Pakistan.

## FÖRHÅLLET MELLAN BISTÅND OCH EFFEKTIVITET

Att kapitalintensiva länder har en mer positiv effektivitetsutveckling jämfört med mindre kapitalintensiva länder är inte ett oväntat resultat. Innebär det att bistånd, som en komponent som ökar ett lands kapital,

bidrar till en förbättrad effektivitetsutveckling i landet? Finns det de facto ett positivt samband mellan bistånd och BNP-tillväxt?

Analysen av sambandet mellan ländernas effektivitetsutveckling och bistånd ger en tvetydig bild. Några av de mer effektiva länderna verkar ha en relativt låg andel bistånd, samtidigt som länder med en relativt liten andel bistånd återfinns både bland de mer, såväl som bland de mindre, effektiva länderna. Flertalet av de stora biståndsmottagarna befinner sig i mitten av ”effektivitetsintervallet”.

I brist på tydliga mönster kan SADEV inte dra några säkra slutsatser om förhållandet mellan bistånd och effektivitet. Metodmässigt pekar studien på en framkomlig väg, men en längre tidsperiod, i kombination med alternativa biståndsmått skulle föra analysen ytterligare framåt.

Det bör också påpekas att effektivitetsjämförelserna i studien är baserade på resursanvändning och att resultaten inte särskilt tar hänsyn till politiska eller andra bakgrundsvariabler. Studien speglar dock till viss del potentiella problem i ett land på så vis att landet i fråga inte har möjlighet att använda sina resurser på ett bra sätt och därmed kan framstå som ineffektivt.

## KÄLLOR OCH VIDARE INFORMATION

Foreign aid, economic growth and efficiency: a Data Envelopment Analysis approach, Ann Veiderpass och Per-Åke Andersson, SADEV Report 2007:01. SADEVs publikationer finns tillgängliga på [www.sadev.se](http://www.sadev.se).